

عنوان مقاله:

ارزیابی اثرهای اجتماعی پروژه های بنادر و سازه های دریایی (مورد مطالعه: طرح احداث بندر چمخاله)

محل انتشار:

فصلنامه علوم محیطی، دوره 18، شماره 1 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسندگان:

رویا رضانی کیاسج محله - گروه برنامه ریزی، مدیریت و آموزش محیط زیست، دانشکده محیط زیست، پردیس دانشکده های فنی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

محمد جواد امیری - گروه برنامه ریزی، مدیریت و آموزش محیط زیست، دانشکده محیط زیست، پردیس دانشکده های فنی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

لعبت زبردست - گروه برنامه ریزی، مدیریت و آموزش محیط زیست، دانشکده محیط زیست، پردیس دانشکده های فنی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

سابقه و هدف: ارزیابی اثرهای اجتماعی ابزاری راهبردی برای مدیریت فعالیت های اجتماعی مرتبط با توسعه با هدف کاهش هزینه های اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی است. از آنجایی که طرح های توسعه اثرها و پیامدهای غیر قابل انکاری را بر ویژگی های اجتماعی، اقتصادی و محیط زیستی یک منطقه وارد می آورند، بنابراین شناخت این پیامدها و مدیریت آن ها افزون بر کاهش تاثیرهای منفی و افزایش پیامدهای مثبت، می تواند نقش موثری در پیش برد طرح و پایداری آن داشته باشد. پژوهش حاضر با هدف ارزیابی اثرهای اجتماعی پروژه ها و سازه های دریایی، اثرهای طرح احداث بندر چمخاله را بر سنجه های کیفیت زندگی، سرمایه اجتماعی، اقتصاد و محیط زیست مورد ارزیابی قرار داد. مواد و روش ها: پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از منظر روش توصیفی - تحلیلی و از نوع تحقیق همبستگی است. جامعه آماری پژوهش، ۸۸۴۰ نفر جمعیت شهر چاف و چمخاله در سال ۱۳۹۵ بودند که با استفاده از فرمول کوکران، ۴۰۰ نمونه برآورد شده و به روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای با انتساب متناسب توزیع گردید. ابزار پژوهش، پرسشنامه محقق ساخت بود که روایی آن در دو بخش روایی محتوا و روایی سازه و پایایی آن با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۵ مورد تایید قرار گرفت. در نهایت داده های حاصل از پرسشنامه، با استفاده از روش های تحلیل توصیفی و تحلیل همبستگی در نرم افزارهای SPSS و LISREL ۸/۸۰ انجام شد. نتایج و بحث: نتایج حاصل از تحلیل عاملی تاییدی نشان می دهد که در بخش کیفیت زندگی، اثرهای بندر بر سنجه کیفیت زندگی ۵/۶۹ بوده که نشان دهنده تاثیر مثبت پروژه در این بخش است. بیشترین تاثیرات این بخش، بهبود وضعیت گردشگری با تاثیر ۷/۱۸ و ایجاد فرصت های شغلی جدید با تاثیر ۷/۰۱ می باشد. در بخش سرمایه اجتماعی، تاثیر احداث بندر بر این بخش ۶/۷۸ بوده که نشان دهنده تاثیر مثبت پروژه در این بخش است. مهمترین تاثیر این بخش نیز افزایش مشارکت مردم در برنامه های توسعه منطقه با تاثیر ۶/۲۰ است. در بخش اقتصادی، تاثیر احداث بندر در این بخش، ۶/۴۸ برآورد شده که نشان دهنده تاثیر مثبت پروژه در این بخش است. در بخش محیط زیست، تاثیر پروژه بر این بخش ۲/۹۰ به دست آمد که نشان دهنده تاثیر منفی پروژه بر این بخش خواهد بود که ایجاد آلودگی هوا در منطقه با ضریب تاثیر ۵/۶۱ و آلودگی آب دریا و تغییر کیفیت آب رودخانه ها و آب های ساحلی با ضریب تاثیر ۵/۴۶ از مهمترین اثرهای منفی احداث بندر بر محیط زیست است. از آنجا که در پایداری طرح های توسعه، پنج سرمایه اجتماعی، انسانی، مالی، زیرساختی (فیزیکی) و طبیعی بایستی به طور هماهنگ و متعادل ایجاد و یا بهبود یابند، بنابراین لازم است تا ضمن کاهش اثرهای منفی، اثرهای مثبت طرح نیز تقویت گردد تا اجرای پروژه بتواند گامی در راستای بهبود اوضاع اجتماعی، اقتصادی و محیط زیستی منطقه باشد. نتیجه گیری: اثرهای اجتماعی پروژه های احداث بندر نیز به اندازه اثرهای اقتصادی آن ها دارای اهمیت بوده و تاثیر مستقیمی بر سرنوشت پروژه و دستیابی به اهداف آن دارد. با توجه به اینکه اینگونه پروژه ها اثرهای قا ...

کلمات کلیدی:

ارزیابی اثرهای اجتماعی، احداث بندر، صاحبان منافع، تحلیل عاملی تاییدی، چمخاله

